

Beste aanwezigen,
Gemeente van Jezus Christus,

Ieder van ons heeft wel een droom, een diep verlangen dat je koestert: we hebben dromen voor onze kinderen, voor onszelf, de wereld waarin wij leven. Maar wij mensen zijn ook kwetsbaar, en niet iedereen krijgt dezelfde kansen. De toekomst die je voor je zag is niet altijd binnen handbereik. De weg naar je bestemming kan hobbelig zijn en vol met uitdagingen. Maar God zaait soms dromen in onze zielen: een verlangen dat zo sterk is, dat je ervoor blijft vechten omdat je niet anders kunt dan worden wie je bestemd bent te zijn. Omdat je diep van binnen weet: er is geen andere weg voor mij dan dit pad, deze weg waarop God zelf mij gezonden heeft.

In Genesis 28 worden we meegenomen naar de droom van Jakob. Wat Jacob allemaal ziet in dit nachtelijk visioen is wonderlijk. In het duister van de nacht ziet Jakob een ladder die reikt tot in de hemel, waarop engelen opklimmen en afdalen. Wat betekent die wonderlijke droom van Jakob? En hoe kan de worsteling, maar ook de hoop die in Jakob leeft, ons inspireren in onze eigen zoektocht, onze eigen dromen?

Op geniepige wijze heeft Jakob zijn vader en zijn broer Esau bedrogen. Daartoe aangezet door zijn moeder Rebekka, heeft hij het geboorterecht en de zegen die daarbij hoort van zijn broer afgetrokkeld. Het is een nare karaktertrek: je toekomst veilig stellen door anderen te benadelen. Jakob is veel te ver gegaan en hij heeft zijn broer vreselijk op zijn ziel getrapt. Esau is woedend. Hij zou zijn broer wel willen vermorzelen, verpletteren... zo boos is hij. We lezen het aan het einde van hoofdstuk 27. Daar zegt Esau in zichzelf: "het duurt niet lang meer of de dagen van rouw om mijn vader breken aan" ... maar er komt een dag "dan vermoord ik Jakob" (Gen 27:41). Jakob vlucht: voor zijn broer, voor zichzelf, en voor God. Jakob gaat op reis naar Haran, waar zijn oom Laban woont.

In vers 11, lezen we dat hij ergens de nacht moet doorbrengen, "omdat de zon al was ondergegaan". Je leest zo gemakkelijk over zo'n zinnetje heen. Maar het opgaan en het ondergaan van de zon, heeft in Bijbelse zin alles met heil en zegen te maken. Ook in de Jakob-verhalen is dat het geval. Jakob mag dan wel de zegen verkregen hebben... verder heeft hij helemaal niets. Moederziel alleen is hij daar. De zon gaat onder, en hij zal moeten slapen op die verlaten plaats, midden in de woestijn. Geen warm bed, maar een harde steen zal die nacht zijn kussen zijn.

Het ondergaan van de zon, het duister dat invalt... ze verbeelden hoe er een schaduw valt over het leven van Jakob. Wat hij verkeerd heeft gedaan aan zijn broer, aan zijn stokoude vader, achtervolgt hem. Het ondergaan van de zon, markeert ook ergens een grens. Jakob is op reis naar het oosten, naar Haran, waar familie van zijn moeder Rebekka woont. Jakob staat op het punt om de grens van het beloofde land over te steken. Het is tekenend dat zijn weg de omgekeerde route is van de reis die zijn grootvader Abraham ooit maakte: een reis van de stad Haran, naar het land dat de HEER hem wees (Gen 12:1-5).

De route die Jakob volgt zegt veel over hem: de weg die hij volgt is een omweg. Met een grote boog loopt hij om zijn bestemming heen. En misschien herken je dat in je eigen leven. Hoe wij in kringetjes kunnen rondlopen, omdat je je weg niet kunt vinden.

Hoe vaak gebeurt het ons niet dat we onze dromen en diepste verlangens negeren, of er gewoon met een grote boog omheen lopen. Omdat we zo onzeker zijn geworden over onszelf, bang om te falen. Of omdat we verkeerde keuzes hebben gemaakt, omdat verlies en gebrokenheid je leven binnensluipt en je al je energie nodig hebt om gewoon staande te blijven. Omdat iemand tegen je zegt dat je niet goed genoeg bent en je die droom beter uit je hoofd kunt zetten. Zo'n opmerking kan een heel leven lang met je meegaan.

Ook Jakobs weg is één grote omweg. Pas veel later, wanneer hij eindelijk de confrontatie aandurft met zichzelf, met God en met Esau, zou Jakob zijn ware bestemming volgen. Hier in Genesis 28 lezen we dat Jakob wakker wordt uit zijn droom (Gen 28:16), en dat hij vroeg in de morgen opstaat (Gen 28:16,18). Maar de zon die opnieuw over Jakob opkomt... dat gebeurt veel later, wanneer hij de Jabbok, die grensrivier terug oversteekt, en de moed heeft om oog in oog te staan met zijn broer Esau. Pas na dat nachtelijke gevecht met zichzelf en met God, ziet Jakob de zon weer opkomen (Gen 33:32).

Maar nu is Jakob nog niet zo ver. Het duister is ingevallen. En je ziet het voor je: hoe Jakob daar ligt te slapen onder een open sterrenhemel, met een steen onder zijn hoofd. In die nacht krijgt Jakob een droom; een droom waarin God zijn hart wil openen voor de weg die voor hem ligt. Deze droom is een geschenk, waarin God zelf tot Jakob spreekt. Jakob ziet een ladder die reikt tot in de hemel, en engelen die opklimmen of afdalen.

Ladders in de hemel: je kunt ze soms herkennen in het zonlicht dat met haar warme kracht door donkere regenwolken heen breekt, als machtig uitwaaiende lichtbundels. Zo'n moment waarop het licht weer doorbreekt in je leven, en je Gods stem herkennen kunt. De Rabbijnen, joodse geleerden uit de eerste en tweede eeuw, hanteerden een prachtige uitleg en vertelden aan elkaar dat er bevrijding is in het gefladder van de engelen. Alles wat zwaar en donker is, dragen zij naar boven: het verdriet van Jakob, zijn falen en zijn schuld, zijn angsten. Wat ze naar beneden dragen is Gods troost.

Engelen zijn boodschappers van God. Wanneer we engelen tegenkomen in de Bijbel, dan brengen zij goed nieuws. En ook hier is dat het geval. Want in die droom daalt Gods genade en goedheid inderdaad over Jakob neer. Want helemaal onder aan de ladder ziet Jakob zichzelf staan, klein en nietig; kwetsbaar ook. Maar dan klinken er oude woorden, bekende woorden. Woorden ooit gesproken tot zijn grootvader Abraham (Gen 15:7; vgl. 17:1) 'Ik ben de Heer' (*'ānî 'ādōnāy*). En ook nu zijn dat woorden van overvloedige zegen: God belooft hem een nageslacht zo talrijk als het stof van de aarde (Gen 28:14). Het is een nakomelingschap dat uitgezaaid zal worden als een stronkje dat 'doorbreekt' in alle windrichtingen van de aarde. In de zegen van Jakob klinkt ook troost mee: "ik zal je overal beschermen, waar je ook heen gaat, en ik zal je terugbrengen naar dit land" (Gen 28:15). Een stem die zachtjes fluistert: vrees niet, want ik ben bij je; overal waar je heen gaat en wat je ook zal overkomen. Ik ben de Heer je God. Ik ben die zal zijn. Ik ben. Een God die over je leven waakt, en je zal behoeden zoals een goede herder dat doet. Op alle wegen waar je voeten je zullen dragen, daar zal Hij bij je zijn. Wat een belofte, wat een zegen!

Ook het verhaal van Jakob, is het verhaal van de mens die ondanks zichzelf gezegend wordt. Een verschoppeling, een kwetsbaar mens met al zijn fouten en tekortkomingen, die daar moederziel alleen op de kale aarde ligt te dromen. Maar ondanks alles wat hij verkeerd heeft gedaan, ontvangt hij de zegen van God.

Het zegt alles over wie God is. Dat wij uit zijn hand zijn genade mogen ontvangen. Niet omdat wij zulke goede mensen zijn of omdat wij het verdienen, maar omdat de Heer een God van liefde en genade is, die mensen niet loslaat. Het kan een hele worsteling zijn om tot je bestemming te komen. Ieder van ons koestert dromen. Maar niet elke droom wordt ook ingegeven door God zelf. Waartoe ben ik geroepen in dit leven? Wat vraagt God van mij? Dat is de vraag die we onszelf steeds weer moeten stellen.

Paulus geeft aan ons mee dat we behoedzaam moeten omgaan met dromen en openbaringen. In een visioen heeft hij de stem van Christus zelf gehoord. Op weg naar Damascus werd hij met blindheid geslagen, en hoorde hij hoe Jezus tot hem sprak. En sindsdien is hij een nieuw mens. Paulus heeft geleerd om zijn kwetsbaarheid volledig te omarmen. Ook hij heeft geworsteld met wat hij heeft gedaan. Hij heeft het heel zijn leven met zich meegedragen: hoe hij de eerste christenen vervolgde, en anderen geweld heeft aangedaan. Paulus was een Joodse leraar, hij kende de Schriften, het onderscheid tussen goed en kwaad. En toch bleek hij, in zijn blindheid, ertoe in staat te zijn om een ander de dood in te jagen.

Paulus heeft zijn eigen zwakheid leren omarmen. Daarom zegt hij hier: “van mijzelf zal ik niet roemen, behalve dan in mijn zwakheden” (2 Kor 12:5). Paulus beseft als geen ander dat het dwaas zou zijn om op te scheppen over zijn openbaringen. Wanneer God in onze dromen of in visioenen tot mensen spreekt, komt de Heer ons zo ontzagwekkend, zo voelbaar dichtbij – dat elk woord aan duiding of aan uitleg tekort zal schieten. De dromen die God in ons wekt zijn bovendien niet bedoeld om je eigen positie te versterken, of anderen een gevoel van minderwaardigheid te geven. Je merkt daarin de wijsheid van Paulus, zijn behoedzaamheid.

De eerlijkheid waarmee Paulus over zichzelf spreekt is treffend. Hij heeft het over een doorn die hem in het vlees werd gestoken. Wat er precies aan de hand is met Paulus weten we niet, maar dat hij eraan lijdt is wel duidelijk als we verder lezen. Paulus voelt zich belaagd. Tot drie keer toe heeft hij God gesmeekt om hem te verlossen van deze engel van Satan die hem steeds weer overvalt. Maar ook nu spreekt God direct tot zijn hart: “je hebt niet meer dan mijn genade nodig, want kracht wordt zichtbaar in zwakheid” (2 Kor 2:9).

Dat zijn woorden die Gods wijsheid weerspiegelen. Kracht wordt zichtbaar in zwakheid, als je durft omarmen wie je bent in Gods ogen. Deze levenskunst is ook zo merkbaar in werk van Severine. De heldere kleuren die van het doek spatten, de vloeiende vormen en bewegingen... bijna al jouw werken zijn autobiografisch en diep persoonlijk. En ook voor jou is het een zoektocht geweest, een worsteling. Maar nu spoor je met kleuren, en komt het talent dat je van God gekregen hebt, tot haar recht in de kunstwerken die hier in onze kerk zijn tentoongesteld.

Een zegen krijg je niet zomaar. Het ontvangen van de zegen heeft in Bijbelse zin alles met bestemming te maken. "In jou zullen alle volken gezegend worden" (Gen 28:14). In deze woorden is de omkering van Jakob al voelbaar. Jakob de hiellichter, zal andere volken tot zegen zijn. Met deze mooie woorden, wordt Jakob op weg gezet naar zijn bestemming. Hij is geroepen om zelf beeld te worden van datgene wat vanuit de hemel over hem neerdaalt. Dat is de kracht van de zegen: een zegen spreek je anderen toe, een zegen houd je niet voor jezelf, maar geef je door. Je zou de zegen kunnen zien als een ladder, waarop wij voort mogen gaan. Jakob moet opklimmen op de weg die de Heer hem wijst, een weg waarop de geslachten na hem zegen zullen vinden.

Jakob is een mens op wie van alles valt aan te merken. Hij is een pootjeslichter, een bedrieger, maar hij is ook een mens met een open hart, een mens die dromen kan. Een mens die ontvankelijk is voor God, ondanks al zijn fouten. Jakob is de mens die het vermogen heeft om te blijven dromen, om het zicht op de hemel te blijven bewaren. Hij heeft zijn ogen geopend en is diep verwonderd over de plaats waar hij de stem van God herkend heeft. Ontzagwekkend noemt hij die plaats. Hier, zo jubelt Jakob het uit, is de Heer aanwezig (Gen 28:17).

Misschien is er in jouw leven ook zo'n plek. Een plek waar je Gods aanwezigheid hebt gevoeld, een plaats waar je hebt ontdekt wat je roeping en je bestemming is als kind van God. Een plaats die je voor altijd in je hart zult dragen. Ik hoop dat onze kerk zo'n plaats mag zijn voor jou: een plek waar je ervaren mag: 'hier raken hemel en aarde elkaar, zoeken mensen met elkaar naar God'.

Wij mogen in het spoor van Jakob gaan. Als mensen die durven dromen. Als mensen die gaan op de weg die God hen wijst, mensen die de talenten en de vaardigheden die ze gekregen hebben inzetten voor het goede. Want de Heer is een God van liefde en van genade. Zijn naam is 'ik ben', 'ik zal er zijn'. En Hij zal je terzijde staan, op heel je levensweg. Hij ademt hoop en verlangen in ons, wekt dromen in onze ziel voor een wereld waarin zijn stem wordt gehoord, en waar ieder mens tot zijn recht mag komen. Vertrouw dus op God, onderzoek wat goed is, en luister naar Hem. Want Hij zal je terzijde staan, waar je ook gaat.

Amen.